

فهرست مطالب

مقدمه / ۹

۱. نگاهی به روند شکل‌گیری جریان تدبر در قرآن ۱۱

۱-۱. نقطه شروع: بیداری اسلامی و نهضت بازگشت به قرآن ۱۱

۱-۲. دوره اول: پایه‌ریزی مبنایی نهضت بازگشت به قرآن ۱۲

۱-۳. دوره دوم: بازگشت عملی به قرآن ۱۴

۱-۴. دوره سوم: زمینه‌سازی فهم عمومی قرآن ۱۵

۱-۵. دوره چهارم: احیاء امر تدبر در قرآن و طرح ریزی برای آن ۱۸

۱-۶. دوره پنجم: تثبیت علمی و عملی جریان تدبر ۲۱

۲. هدف و سیر مباحث کتاب ۲۳

۳. تقدیر و تشکر ۲۵

فصل اول: ماهیت تدبر در قرآن / ۲۷

۱. ماهیت قرآن کریم ۲۸

۱-۱. قرآن به مثابه یک کتاب ۲۸

۱-۲. ساختار کتاب قرآن ۳۱

۱-۲-۱. سوره‌ها، فصول قرآن ۳۲

۱-۲-۲. احزاب هفتگانه قرآن ۳۴

۲. معنای تدبر در قرآن ۳۶

۲-۱. معنای واژه تدبر ۳۶

۲-۲. مفهوم تدبر در قرآن ۳۷

۲-۳. دو مؤلفه اصلی تدبر در قرآن ۳۹

۴-۲. جمع‌بندی ۴۰

۳. قلمروی تدبیر در قرآن ۴۳

۱-۳. تدبیر در حیطة ظاهر قرآن، نه باطن و تأویل قرآن ۴۳

۲-۳. تدبیر در حیطة فهم، نه تذکر و عمل ۴۶

۳-۳. تدبیر در حیطة فهم قرآن، نه شرح و تفصیل آن ۴۹

فصل دوم: کارکرد تدبیر در قرآن/ ۵۳

۱. جایگاه قرآن کریم ۵۴

۱-۱. دیدگاه مشهور ۵۴

۲-۱. نقد دیدگاه مشهور ۵۶

۳-۱. دیدگاه علامه طباطبایی (ره) ۶۲

۴-۱. دیدگاه مختار ۶۴

۱-۴. نسبت بین قرآن و روایت در دیدگاه مختار ۶۹

۲-۴-۱. نسبت فرازمانیت و تاریخت قرآن ۷۲

۲. تدبیر در قرآن، یک دوره دین‌شناسی عمومی ۷۶

۱-۲. تدبیر در قرآن، فهم طرح کلی دین ۷۶

۲-۲. تدبیر در قرآن، وظیفه‌ای عمومی ۸۰

فصل سوم: مبانی تدبیر در قرآن/ ۸۳

۱. مبنای اول: عمومی بودن فهم قرآن ۸۴

۲. مبنای دوم: وحیانی بودن چینش قرآن ۸۷

۱-۲. نزول سوره‌ای قرآن ۸۷

۱-۱-۲. مستندات قرآنی ۸۸

۲-۱-۲. مستندات روایی-تاریخی ۸۹

- الف. روایات نزول سور میان دو بسمله ۸۹
- ب. روایات ترتیب نزول سوره‌ها ۹۱
- ج. نقد اخبار و روایات معارض ۹۲
- ۲-۲. نقد دلایل اجتهادی بودن چینش قرآن ۹۵
- ۲-۲-۱. دلیل اول: عدم امکان جمع قرآن در حیات پیامبر اکرم (ص) ۹۶
- ۲-۲-۲. نقد دلیل اول ۹۶
- ۲-۲-۳. دلیل دوم: وجود مصحف علی (ع) با چینشی متفاوت ۹۹
- ۲-۲-۴. نقد دلیل دوم ۹۹
- ۲-۲-۵. دلیل سوم: اخبار جمع قرآن بعد از پیامبر اکرم (ص) ۱۰۶
- الف. متن اخبار ۱۰۷
- ب. تحلیل موافقان از اخبار جمع قرآن ۱۰۸
- ۲-۲-۶. نقد دلیل سوم: اشکالات و تعارضات تحلیل موافقان ۱۱۰
- الف. اشکال مربوط به مرحله اول ۱۱۰
- ب. اشکال مربوط به مرحله دوم ۱۱۲
- ج. اشکال مربوط به مرحله سوم ۱۱۳
- ۲-۳. دلایل وحیانی بودن چینش سوره‌ها در قرآن ۱۱۵
- ۲-۳-۱. وحیانی بودن چینش قرآن، اصل اولیه قرآنی - عقلانی ۱۱۵
- ۲-۳-۲. شواهد روایی - تاریخی جمع قرآن در زمان پیامبر اکرم (ص) ۱۱۷
- الف. تدوین قرآن تحت نظارت پیامبر اکرم (ص) ۱۱۷
- ب. تدوین قرآن به صورت مصحف ۱۱۸
- ج. احادیث ختم قرآن ۱۱۹
- د. تعیین گروه سوره‌های قرآن از سوی پیامبر اکرم (ص) ۱۲۰
- هـ. وجود مصحف کامل قرآن در خانه پیامبر اکرم (ص) ۱۲۲

فصل چهارم: روش تدبر در قرآن/ ۱۲۵

۱. روش تدبر: روش عرفی مطالعه کتاب ۱۲۶
۲. اصول زیربنایی روش تدبر ۱۳۰

- ۱-۲. اصل اول: آشنایی با زبان قرآن ۱۳۰
- ۲-۲. اصل دوم: عدم تحمیل به قرآن ۱۳۲
- الف. نحوه تعامل با مسلمات اعتقادی در تدبر ۱۳۳
- ب. نحوه تعامل با روایات در تدبر ۱۳۴

۳. مؤلفه‌های اصلی روش تدبر ۱۳۷

- ۱-۳. توجه به ساختار قرآن ۱۳۷
- ۱-۱-۳. ساختار درون سوره‌ای قرآن ۱۳۷
- الف. آیه، واحدی برای خواندن آهنگین قرآن ۱۳۷
- ب. سیاق، قطعات محتوایی سوره ۱۴۳
- ۲-۱-۳. ساختار بین سوره‌ای قرآن ۱۴۴
- الف. احزاب هفتگانه مدنی-مکی ۱۴۴
- ب. مؤیدی قرآنی بر این دیدگاه ۱۵۱
- ج. نظام زوجی سوره‌ها در هر حزب ۱۵۳
- د. طرح کلی چینش سوره‌ها در قرآن کریم ۱۵۷
- ۳-۱-۳. جایگاه ترتیب نزول قرآن در فهم قرآن ۱۵۸
- ۴-۱-۳. جایگاه تقسیمات کمی در خواندن قرآن ۱۵۹
- ۲-۳. توجه به انسجام قرآن ۱۶۲
- ۳-۳. توجه به فضای سخن قرآن ۱۷۱
- ۴-۳. توجه به گفتمان قرآن ۱۷۵

۴. مؤلفه‌های تکمیلی روش تدبر ۱۸۱

- ۱-۴. انس با قرآن و مواجهه مداوم و مکرر با آن ۱۸۱
- ۲-۴. زندگی با قرآن ۱۸۳
- منابع و مآخذ ۱۸۵

